

Bedre lokalplanprocesser

Jesper Vraa Andersen

Afdelingsleder Plan og Byg
Mariagerfjord Kommune

Københavns Kommune
Køge Kommune
Odsherred Kommune
Randers Kommune
Viborg Kommune
Favrskov Kommune
Aalborg Kommune
Hjørring Kommune
Odense Kommune
Aarhus Kommune
Mariagerfjord Kommune

Mariagerfjord Kommune

Tal

- 42.134 indbyggere (pr. 1.1.2015).
- 723 km²

4 hovedbyer:

- Hobro ca. 11.800 indbyggere
- Hadsund ca. 5.400 indbyggere
- Arden ca. 2.500 indbyggere
- Mariager ca. 2.600 indbyggere

Figur X // Lokalplanprocessen

Tema	Udfordringer	Hvad	Tiltag	Hvorfor	Side
Differentiere- de, fokuserede planprocesser	Hvordan bruges kæfterne rigtigt mellem planlægningens parter	FORSLAG 1	Brug de nye planlovmuligheder (afventer)		15
		FORSLAG 2	Afklar plansituation, proces og hovedindhold		16
		METODE	Diagram for differentierede, fokuserede lokalplanprocesser		17
		EKSEMPEL	VIBORG: Byzonetilladelse - udvidet byggetilladelse		17
		EKSEMPEL	VIBORG: Forenklet procedure for lokalplantillæg		18
Reel planlægning sker i den indledende planfase	Hvordan holdes fokus på relevante planspørgsmål og aktører	METODE	Diagram for indledende planlægning		19
		FORSLAG 3	Styrk opstartsgrundlaget		20
		FORSLAG 4	Screen planen for kerne-interesser		21
		FORSLAG 5	Skaerp fælles fokus gennem opstartredogørelser		22
		FORSLAG 5	KØBENHAVN: Kortfattet startredogørelse til politisk accept af hovedide		24
Politisk delegering kan effektivisere planprocesser	For mange lokalplaner med begrænsede planspørgsmål er ikke effektive nok	EKSEMPEL	AALBORG: Grundig startredogørelse til afgrænsning af planens indhold		26
		EKSEMPEL	Delegering af lokalplanvedtagelser		29
		UNDERSØGELSE	Politisk delegering kan give betydelig tidsmæssig gevinst		29
		FORSLAG 6	Anvend kun politisk involvering i planer med reel politisk indhold		30
		FORSLAG 7	KOLDING: Opdeling i A-B-C planer med forskellig politisk involvering		32
Bygherre som part i planlægningen	Hvordan undgås uklare forventninger mellem kommune og bygherre	EKSEMPEL	MARIAGERFJORD: Hurtig politisk afklaring af den endelige vedtagelse		33
		EKSEMPEL	GRIBSKOV: Delegering af planforslag og endelig vedtagelse		35
		EKSEMPEL	Fokuser på konsensus om planens mål		35
		FORSLAG 8	Klar arbejdsdeling mellem bygherre og kommune		35
		FORSLAG 9	Overvej at sikre bygherres investeringssikkerhed tidligt		36
Borgerinddragelse der giver mening	Lange planprocesser kan være en økonomisk udfordring for bygherre og projekt	FORSLAG 10	ODENSE: Samarbejdsafale med bygherre		37
		EKSEMPEL	GRIBSKOV: Bygherre som omdrejningspunkt for konsensus		38
		EKSEMPEL	AALBORG: Kvalitetsprogram og workshop med developere		41
		EKSEMPEL	Screen for relevant inddragelse af interessenter		41
		FORSLAG 11	Læg en strategi for hvilket planniveau, der giver mest mening at inddrage borgerne		41
Planlægningen som koordinatør og samskaber	Hvordan involveres borgerne bedst muligt i lokalplanprocesser	FORSLAG 12	Indledende involvering kan kvalificere lokalplanen og processen		42
		FORSLAG 15	AALBORG: Metode for relevant borgerinddragelse		45
		EKSEMPEL	Styrk den ledelsesmæssige indsats		45
		FORSLAG 14	Hav fokus på mental omstilling		45
		FORSLAG 15	Nye planlæggerroller kræver fokuseret indsats og introducer konkrete redskaber		45
Markeds- mæssige kvaliteter som del af lokalplanlægningen	Involvering bør ikke ske når der ikke er noget til diskussion	FORSLAG 16	Robust planlægning handler om samskabelse og fælles ejerskab		50
		FORSLAG 17	KOLDING: På vej mod nye planlæggerroller		51
		EKSEMPEL	KOLDING: På vej mod nye planlæggerroller		51
		EKSEMPEL	SKANDERBORG: Kommunen 3.0 - kommunens nye rolle som samskaber		51
		EKSEMPEL	SKANDERBORG: Kommunen 3.0 - kommunens nye rolle som samskaber		51

OVERSIGT OVER KATALOGETS TILTAG

Figur X // Tegnforklaring

	Forslag/ anbefaling		Tiltaget har effektiviseringspotentiale
	Eksempel		Tiltaget kan fremme kvaliteten i planlægningen
	Undersøgelse		Tiltaget er et nyt redskab (frikommuneforsøg/lovsændring)
	Metode		

Figur X // Lokalplanens indhold

Tema	Udfordringer	Hvad	Tiltag	Hvorfor	Side
Differentieret, fokuseret planindhold - hvad skaber værdi?	Hvordan holdes fokus på relevant værdiskabende planregulering	FORSLAG 18	Værn om lokalplanens kernekvaliteter		51
		FORSLAG 19	Screen planens nødvendige situationsbestemte kvaliteter		51
		FORSLAG 20	Hold fokus på planens værdiskabende kvaliteter		52
		FORSLAG 21	Indarbejd overordnede mål og formidl tydeligt planens kvaliteter		53
		FORSLAG 22	Overvej områdeplaner på 'mellemniveau' til at konkretisere mål		53
Planens politiske kvaliteter - omsetning af mål/strategier	Hvordan omsættes politiske mål og strategier i lokalplanlægningen	EKSEMPEL	KØBENHAVN: Bæredygtighedsrosetten		54
		EKSEMPEL	KOLDING: Erfaringer med delområdeplaner		55
		EKSEMPEL	KØBENHAVN: Realisering af strategier i lokalplan		56
		UNDERSØGELSE	Lokalplaners bestemmelser om æstetik, bygningshøjde og bebyggelsesprocenter		58
		FORSLAG 23	Hold fast i formålet med planen og tilpas reguleringen		59
Planlægningsmæssige kvaliteter - hold fokus på planens værdier	Hvordan sikres holdbar og nødvendig planregulering	EKSEMPEL	HJØRRING: Boliglokalplan med fokus på omgivelserne		59
		FORSLAG 24	Et godt fraselager er en hjælp til holdbar og nødvendig regulering - og effektiviserer udarbejdelsen		60
		EKSEMPEL	7-KOMMUNESAMARBEJDET: Fælles fraselager		62
		FORSLAG 25	Fokuser på økonomisk bæredygtighed i lokalplanudarbejdelsen		69
		FORSLAG 26	Overvej synergier med andre byinvesteringer		70
Markeds- mæssige kvaliteter som del af lokalplanlægningen	Hvis planlægning ikke er underlagt en eller anden form for økonomisk vurdering, risikerer planen på trods af høj kvalitet at ende i skuffen fordi planen ikke kan realiseres.	METODE	Metode: 4 niveauer i markedsvurderinger af plan		71
		EKSEMPEL	FAVRSKOV: Markedsvurdering af påtænkt omdannelsesplan		72
		EKSEMPEL	AALBORG: Markedstjek af byfortætningsplan		78

Tema	Udfordringer	Hvad	Tiltag	Hvorfor	Side
Differentierede, fokuserede planprocesser		Forslag			
		Metode			
		Eksempel			
Reel planlægning sker i den indledende planfase					
Politisk delegering kan effektivisere planprocesser					
Bygherre som part i planlægningen					
Borgerinddragelse, der giver mening					
Planlæggeren som koordinator og samskaber					
Differentieret, fokuseret planindhold					
Planens politiske kvaliteter - omsætning af mål og strategier					
Planlægningsmæssige kvaliteter - hold fokus på planens værdier					
Markedsmæssige kvaliteter som en del af lokalplanlægningen					

Hvor er Mariagerfjord Kommune udfordret?

Den demokratiske udfordring

- Mange interessenter, som vil inddrages i lokalplanprocessen
- Og de vil inddrages - ikke blot høres!
- Derfor skal de inddrages i den indledende planfase - og ikke vente til den offentlige høring
- Mange - og ofte modstridende - kvalitetsparametre

Den tidsmæssige udfordring

- "Det kan aldrig gå hurtigt nok!" - siger bygherren (og politikerne)
- Der hvor vi bruger mest tid i dag er i den indledende planfase (borger- og bygherredialog)

Skisma:

- Processen skal gå hurtigere, men samtidig skal vi sikre en værdiskabende inddragelse af interessenter!

Hvad gør vi i Mariagerfjord Kommune?

Fokus på tre aktørgrupper i den indledende planfase

- Bygherren (forventingsafstemning)
- Øvrige interessenter (dialogprocesser)
- Politkerne (ejerskab)

Løsningsområder

Bygherren:

TEMA: Bygherre som part i Planlægningen

TILTAG: *Mere effektiv intern screening tidligt i processen
(Afklaring af bindinger, interessenter, politisk inddragelse)*

Øvrige interessenter:

TEMA: Borgerinddragelse der giver mening

TILTAG: *Effektiv inddragelsesproces - tilpasset opgaven (fra workshop til høring)*

Politikerne:

TEMA: Kompetencedelegering

TILTAG: *Udarbejdelse af kompetencedelegeringsgrundlag*

Anbefalinger til brug af inspirationskataloget

- Find jeres udfordringer
- Gå ind i kataloget og find relevante temaer
- Vælg tiltag
- Brug jeres netværk
- Kontakt evt. eksempelkommuner
- **Differentier jeres lokalplanprocesser**